

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/2270/2024.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Törvényszék P1.Pf.20.145/2023/44. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] Dr. Váczi Péter ügyvéd (Váczi Ügyvédi Iroda) által képviselt indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Debreceni Járásbíróság 52.P.21.116/2021/63. számú ítélete, valamint a Debreceni Törvényszék P1.Pf.20.145/2023/44. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése, 28. cikke, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére hivatkozva.
- [2] 1. Az alkotmányjogi panasz és a benyújtott dokumentumok alapján az alapul fekvő ügy lényege a következő.
- [3] Az indítványozó és házastársa házasságát az ügyben elsőfokon eljáró Debreceni Járásbíróság 52.P.21.116/2021/63. számú ítéletével felbontotta, ezen túl a felek közös kiskorú gyermekei feletti szülői felügyelet teljes körű gyakorlására az édesanyát jogosította föl, az indítványozót gyermektartásdíj fizetésére kötelezte, szabályozta az indítványozó és gyermekei közötti kapcsolattartást, valamint döntött a közös tulajdonú lakás használatáról.
- [4] Az indítványozó fellebbezést nyújtott be, amelyben a tényállás megállapításával, a bizonyítással, azon belül is a kirendelt igazságügyi pszichológus szakértő eljárási jogosultságával, ügybeni kompetenciájával összefüggő eljárási szabálysértésekre hivatkozva elsősorban a Debreceni Járásbíróság ítéletének hatályon kívül helyezését kérte; ennek hiányában annak megváltoztatását indítványozta: a közös kiskorú gyermekek feletti teljes szülői felügyeleti jog (részére történő) megállapítását, a

kapcsolattartás szabályozásának, valamint a közös lakás használatának megváltoztatását kérte. Az ügyben másodfokon eljáró Debreceni Törvényszék P1.Pf.20.145/2023/44. számú ítéletében a Debreceni Járásbíróság döntését megváltoztatta: rendelkezett a gyermekek személyes iratainak kapcsolattartás alkalmával történő átadásáról, módosította a kapcsolattartásra vonatkozó rendelkezéseket, valamint a közös tulajdonú lakás használatára kizárólag az indítványozót jogosította fel.

- [5] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseiként az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése, 28. cikke, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét jelölte meg.
- [6] Az indítvány elsődlegesen az ügyben eljáró bíróságok szabályszegéseire hivatkozott, amelyen keresztül a *fair* eljáráshoz való jogát sérelmezte. Az Alkotmánybíróság főtitkára 2024. június 11-én kelt levelében hiánypótlásra hívta fel az indítványozót, válaszában egységes szerkezetbe foglalt indítványát küldte el az Alkotmánybíróságra. Az alkotmánybírósági vizsgálat alapját a továbbiakban ez az egységes szerkezetbe foglalt, 2024. július 10-én kelt indítvány képezte.
- [7] Az indítványozó hivatkozott arra, hogy a bírósági ítéletek sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát, mivel az eljáró bíróságok indokolási kötelezettségüknek nem megfelelően tettek eleget: a sérelmezett ítéletek nem tartalmazzák a döntések lényeges ténybeli és jogi alapjait, valamint a döntések meghozatala során figyelembe vett egyéb tényezőket. Az indítvány szerint a perben eljáró bíróságok nem megfelelően értékelték a volt házastársak között a tettelegességig fajult két vitás helyzetet sem. Állítása szerint az eljáró bíróságok nem adták indokát annak, hogy miért mellőzték az általa perben tett bizonyítási indítványokat, valamint azt sem indokolták, hogy a beszerzett bizonyítékok közül mit és miért fogadtak el. Állítja továbbá az eljáró bíróságok *contra legem* jogalkalmazását, amely alaptörvény-ellenes helyzetet teremtett: nem vették ugyanis figyelembe a hatályos jogi normákat, valamint olyan szakértői vélemény alapján hozták meg döntéseiket, amely nélkülözötte a szakismeretet, szakértelmet, továbbá véleménye szerint a bíróságok „a jogi szabályozást önhatalmúlag tágították”.
- [8] Összefoglalva az indítvány azért állítja a bírói ítéletek alaptörvény-ellenességét, mert az ügyben eljáró Debreceni Járásbíróság és Debreceni Törvényszék egyrészt nem tett eleget indokolási kötelezettségének, másrészt *contra legem* döntést hozott.
- [9] 3. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit, jelen ügyben a következőket lehetett megállapítani.
- [10] 3.1. A Debreceni Törvényszék P1.Pf.20.145/2023/44. számú ítéletét az indítványozó perben eljáró jogi képviselője 2024. március 18-án vette át, ezt követően a panasz 2024. május 8-án érkezett az Alkotmánybíróságra, vagyis az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben. A házasság felbontása,

valamint szülői felügyeleti jog gyakorlása tárgyában született ítélet az ügy érdemében hozott döntés; az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, az alapul fekvő perben alperesként vett részt, így érintettnek minősül, és jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. A jogi képviselő érvényes meghatalmazását csatolta.

- [11] 3.2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának további törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek – az alábbiak miatt – csak részben tesz eleget. Az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése és 28. cikke nem tesz eleget az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában írt feltételnek, mivel ezek a rendelkezések az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem tartalmazzák Alaptörvényben biztosított jogot, ezért azokra alkotmányjogi panasz nem alapítható {az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése vonatkozásában lásd például: 3334/2020. (VIII. 5.) AB végzés, Indokolás [15]-[17]; 3335/2024. (IX. 23.) AB határozat, Indokolás [13]; az Alaptörvény 28. cikke vonatkozásában lásd például: 3356/2024. (X. 8.) AB határozat, Indokolás [41]}.
- [12] 3.3. Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit teljesíti: a) tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait (az indítványozó úgy véli, hogy a bíróságok nem tettek eleget indokolási kötelezettségüknek, valamint *contra legem* döntést hoztak, ezért sérült a tisztességes eljáráshoz való joga); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést (a Debreceni Járásbíróság 52.P.21.116/2021/63. számú ítélete, valamint a Debreceni Törvényszék P1.Pf.20.145/2023/44. számú ítélete); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [XXVIII. cikk (1) bekezdése]; valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírói döntések alaptörvényellenességét és semmisítse meg azokat.
- [13] A kérelmet mindezek alapján az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében az Alkotmánybíróság határozottnak tekintette.
- [14] 3.4. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét az indítványozó kettős okból állította: a bírói döntés indokolásának hiányossága miatt, valamint azért, mert előadása szerint önkényes (vagyis *contra legem*) döntések születtek az ügyében.
- [15] 3.4.1. Az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés meglétével összefüggésben az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá.

- [16] A tisztességes eljárás (*fair trial*) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek együttes figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes.
- [17] A tisztességes eljáráshoz való jog több garanciális szabályból áll. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványai különösen a bírósághoz fordulás joga, a tárgyalás igazságossága, a tárgyalás nyilvánossága, a bírói döntés nyilvános kihirdetésének követelménye, a törvény által létrehozott bíróság, a bírói függetlenség és pártatlanság, valamint az észszerű időn belüli elbírálás követelménye. Szintén a tisztességes eljáráshoz való jogra mint „anyajogra” vezethető vissza az azzal logikai kapcsolatban álló jogosultságok egy másik csoportja, amely önálló alapjogként került megfogalmazásra az Alaptörvényben [pl. az ártatlanság véelme vagy a védelemhez való jog, lásd: Alaptörvény XXVIII. cikk (2)–(3) bekezdései]. Vannak emellett a tisztességes eljáráshoz való jogból levezethető, az Alaptörvényben nem nevesített, de az Alkotmánybíróság által elismert részjogosítványok is. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint továbbá a tisztességes eljáráshoz való jog része az is, hogy az eljárás során biztosítva legyen a fegyverek egyenlősége {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [49]; 2/2017. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [48]–[50]; 3244/2018. (VII. 11.) AB határozat, Indokolás [32]; 3188/2021. (V. 19.) AB határozat, Indokolás [21]; összefoglalóan lásd: 3295/2021. (VII. 22.) AB határozat, Indokolás [23]–[24]}.
- [18] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének részét képező indokolt bírói döntéshez való jog tartalmát kifejtve azt az alkotmányos követelményt támasztotta a bíróságokkal szemben, hogy azok „a döntéseik alapjául szolgáló indokokat kellő részletességgel mutassák be”, fenntartva, hogy az egyedi ügy összes körülményének függvénye, hogy mikor kellően részletes az indokolás. Ez egyfelől nem jelenti azt, hogy a bíróságot a felek valamennyi érvelése tekintetében részletes indokolási kötelezettség terhelné, az azonban feltétlen elvárás, hogy a bíróság az ügy lényegi részeit a szükséges alapossággal vizsgálja meg, és erről a vizsgálatáról a határozatának indokolásában is adjon számot {lásd mindehhez: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [31]}. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jognak és így az arra alapított alkotmányjogi panaszok nyomán történő alkotmányossági vizsgálatnak korlátját jelenti, hogy az Alkotmánybíróság nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}.
- [19] Az Alkotmánybíróság fentiekén túl már kidolgozta az alkotmányjogi értelemben vett *contra legem* és/vagy önkényes bírói döntés megállapításának eseteit, amelyet

dogmatikailag az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében deklarált *fair* bírósági eljáráshoz való joggal kötött össze a következők szerint.

- [20] Az Alkotmánybíróság 20/2017. (VII. 18.) AB határozatában foglaltak értelmében a bírói döntés akkor *contra legem* – és egyben *contra constitutionem* –, amennyiben: 1. az eljáró bíróság ítéletének indokolásában nem tartalmazott arra vonatkozó érvelést, hogy miért hagyta figyelmen kívül az adott jogkérdésre irányadó hatályos jogszabályi rendelkezéseket; 2. nem vette figyelembe az ügyre irányadó jogi normákat; 3. olyan bírósági gyakorlatra alapozva hozta meg döntését, amelynek alapjául szolgáló normát a jogalkotó már hatályon kívül helyezett {lásd összefoglalóan: 12/2021. (IV. 14.) AB határozat, Indokolás [22]-[23]}.
- [21] Az indítvány fentiekhez képest sem az indokolt bírói döntéssel, sem pedig az önkényes bírói döntéssel összefüggésben nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [22] 3.4.2. Ami a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését, vagyis az Abtv. 29. §-ában foglalt másik feltételt illeti, az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg.
- [23] Mindenekelőtt az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy az indítványozó által hivatkozott tisztességes bírósági eljárás alapjoga nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti „szuperbíróság” szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntést tévesnek tartja, nem tekinthető az eljárás tisztességessége követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek. {Hasonlóan: 3264/2020. (VII. 3.) AB végzés, Indokolás [21]; 3397/2020. (X. 29.) AB végzés, Indokolás [13].}
- [24] Hivatkozott az indítványozó az indokolt bírói döntéshez való jogának sérelmére is. Ezzel összefüggésben főként azt jelölte meg a sérelem alapjaként, hogy az eljáró bíróságok a vonatkozó jogi normákat nem jelölték meg, valamint nem indokolták, hogy miért nem az indítványozó által felajánlott bizonyítási eszközök mellett döntöttek, az alaptörvény-ellenesség szintjét elérő sérelemnek tekintette továbbá, hogy az ügyben eljáró pszichológus szakértő nem rendelkezett jogosítvánnyal a peres eljárásban való eljárásra.
- [25] A tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványának tekintett indokolt bírói döntéshez való jog „a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}.
- [26] Az ügyben eljáró Debreceni Járásbíróság 52.P.21.116/2021/63. számú ítéletében a szóban forgó, felek között megtörtént incidenseket ítéletének indokolásában (lásd: [16]-[21] indokolási pontokat) valóban ismertette, de arról nem foglalt állást és nem

vont le következtetést; a házasság helyrehozhatatlan megromlása körében született döntését (lásd: [31]-[39] indokolási pontokat) mindkét fél családi és ismeretségi köréből származó tanúk vallomásaira, valamint a felek nyilatkozatára alapította. A szülői felügyeletről szóló döntésében az Alaptörvény XVI. cikkéből, valamint annak alkotmánybírósági értelmezéséből kiindulva (lásd: [56] indokolási pont) a vonatkozó hatályos jogszabályok és bírói gyakorlat alapján hozta meg döntését.

- [27] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Debreceni Törvényszék P1.Pf.20.145/2023/44. számú ítéletében a törvényességi vizsgálat keretében és annak szintjén indítványozó ezen állításait kimerítően vizsgálta. Ítéletének [36]-[66] indokolási pontjaiban foglalkozott a szakértői vélemény állított aggályosságának kérdésével, minden további kérdésben, vagyis a szülői felügyelet, valamint a lakáshasználat kérdésében is a hatályos jogszabályok rendelkezései, valamint a vonatkozó bírói gyakorlat alapján hozta meg döntését, utóbbi esetben úgy, hogy az az indítványozó szempontjából kedvezően zárult (teljes lakáshasználati jogot kapott).
- [28] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy a bíróság indokolási kötelezettségével kapcsolatban állított sérelem alapja ténylegesen az, hogy a bíróság az indítványozótól eltérően ítélte meg a tényállás bizonyítottságát, és az indítványozó alkotmányjogi panaszával ténylegesen a bírói döntés törvényességi felülvizsgálatát kívánta elérni. Az Alkotmánybíróságnak azonban nincs felhatalmazása a tisztán szakjogi, törvényességi kérdésekben elfoglalt bírói álláspont felülbírálatára, az pedig, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróság döntésével és annak indokolásával, önmagában nem elégséges a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására, mert nem vet fel alkotmányossági kérdést.
- [29] Jelen ügyben a bírói döntés önkényes jellegének megállapítását lehetővé tévő feltételek sem állnak fenn. A bíróságok mindhárom, a per tárgyát képező vizsgálati pont (szülői felügyelet kérdése, a kapcsolattartás kérdése és a lakáshasználat kérdése) esetében a vonatkozó hatályos jogszabályok alapján, az azokhoz fűzött kúriai és alkotmánybírósági jogalkalmazói értelmezésre (lásd a Debreceni Törvényszék P1.Pf.20.145/2023/44. számú ítéletének [102] indokolási pontját) támaszkodva, következtetéseiket megindokolva, a konkrét ügy sajátosságaira tekintettel hozták meg döntésüket. A jelen esetben tehát nem voltak azonosíthatóak sem az Alkotmánybíróság 20/2017. (VII. 18.) AB határozatában, sem pedig az azt kiegészítő 23/2018. (XII. 28.) AB határozatban kidolgozott teszt elemei. Az indítvány nem jelölt meg olyan normát, amelynek a bíróságok nem megfelelő időállapotát, avagy a hatályos norma korábbi időállapotához fűzött bírói jogértelmezést alkalmazták volna ügyében. Az alkalmazandó norma kiválasztása és a jogértelmezés kapcsán pedig a támadott bírói döntések indokolással megfelelően alátámasztottak.
- [30] Az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-

ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát indokolná.

- [31] 4. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 27. § (1) bekezdésének, részben az Abtv. 29. §-ának, ezért azt az Abtv. 56. § (1)-(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2024. december 17.

Dr. Patyi András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró